

Ranveig Boge
Prosjektansvarlig, HIB,
Fag- og forskningssykepleier,
medisinsk avd., Helse Bergen.

Prosedyre på

Sykepleierstudenter i første årsenhet ved Høgskolen i Bergen rapporterer stort læringsutbytte av å kunne se video i forbindelse med prosedyretrening på øvelsesposten.

I samarbeid med Mediesenteret ved Høgskolen i Bergen og sykepleier/uroterapeut Jannicke Frugård ble det ved Institutt for sykepleie høsten 2008 produsert en video av den praktiske prosedyren «Innsetting av permanent kateter på kvinne». Videoen ble første gang brukt i forbindelse med undervisning og trening på prosedyren i november 2008. Evalueringen viser at et flertall av studentene mener video er et svært nyttig hjelpemiddel når nye prosedyrer skal læres.

Bakgrunn og hensikt

Våre studenter gjennomfører en praktisk prosedyreprøve i første studieår. Denne prøven må være bestått før studentene får gå ut i praksisfeltet. En av prosedyrene er å legge inn permanent kateter på en kvinnelig pasient. Vi har store kull på cirka 160 studenter og prosedyrene demonstreres enten i klasserom, hvor vi deler klassen i to, eller på øvelsespost hvor prosedyren demonstreres for grupper på cirka 30 studenter. Prosedyrene er detaljrike og det kan være vanskelig for studentene å få sett alt som blir gjort når prosedyrer demonstreres i klasserom eller på øvelsespost. Studenter har også selv gitt uttrykk for at de til tider opplever det som forvirrende hvis vi lærere ikke utfører og veileder helt likt i praktiske prosedyrer

på øvelsesposten. Vi ønsket derfor å prøve ut om video ville gi et bedre læringsutbytte. «Innsetting av permanent kateter» ble valgt, blant annet fordi prosedyren krever aseptisk teknikk. Ved aseptisk arbeidsmetode tilstreber en å holde arbeidsområdet mikrobefritt. Dette gjør at prosedyren stiller store krav til studentene både når det gjelder planlegging og gjennomføring. Studentene lærer å utføre prosedyren på en dukke.

Vi har erfart at videoproduksjon er relativt kostbart og tidkrevende så vi ønsket å se om bruk av stillbilder kunne være et mulig alternativ. Det ble derfor i tillegg tatt foto av utstyret som benyttes ved innlegging av kateter, og bilder som viste viktige momenter ved gjennomføring av prosedyren.

Video i klasserom

Videoen skulle vises i klasserom og utfyllende informasjon bli gitt av lærer. Video og bilder skulle videre gjøres tilgjengelige via høgskolens studiestøtteprogram «It's Learning» slik at studentene kunne forberede seg på treningen på øvelsesposten i forkant. Under prosedyretrening på øvelsesposten ville videoen i tillegg bli vist på to Smart Boards.

www.sykepleien.no

Les mer og finn litteraturhenvisninger på våre nettsider.

Søkeord:

- › kunnskapsbasert sykepleie
- › Kunnskapsbasert praksis
- › Forskning

nært hold

I forkant av prosedyretrening på øvelsesposten forventes det at studentene forbereder seg til prosedyrene ved å lese pensumlitteratur og ved å gjøre seg kjent med prosedyren som ligger på PPS (Praktiske Prosedyrer i Sykepleietjenesten). PPS er et elektronisk nett- og CD-rombasert opplegg for praktiske prosedyrer, bestående av 22 moduler som skal dekke de grunnleggende prosedyrer i sykepleietjenesten (1). Høgskolen i Bergen benytter PPS i forbindelse med prosedyretrening og studentene har tilgang til PPS via høgskolens studiestøtteprogram «It's Learning».

Før vi søkte om finansiering til en slik produksjon gjorde vi søk på internett, blant annet på BIBSYS, for å se om det fantes andre norske videoer av denne prosedyren som vi kunne bruke. I BIBSYS fant vi ikke noe som var aktuelt for vår undervisning. Søk på internett ga flere treff, de to mest relevante treffene var en prosedyrevideo fra Dalhousie University i Canada og en video publisert i The New England Journal of Medicine (2,3). Disse prosedyrene var heller ikke i tråd med norske retningslinjer for hygiene.

Studentevaluering

Før vi vurderer å produsere flere prosedyrevideoer ønsket vi å undersøke hvor velegnet studentene mente dette var for undervisningen. Vi ønsket å få vite hvor nyttig det hadde vært å ha tilgang til video og bilder på It's Learning i forkant av prosedyre-

treningen. Videre om det var noe forskjell på hvordan studentene vurderte læringsutbyttet ved å se video fremfor å få prosedyren demonstrert av lærer. Opplegget for øvelsesposten den aktuelle uken, og bruk av Smart Board, ville vi også evaluere. Evalueringsskjema ble derfor delt ut som en del av oppsummeringen på øvelsesposten etter trening på denne prosedyren. I tillegg til

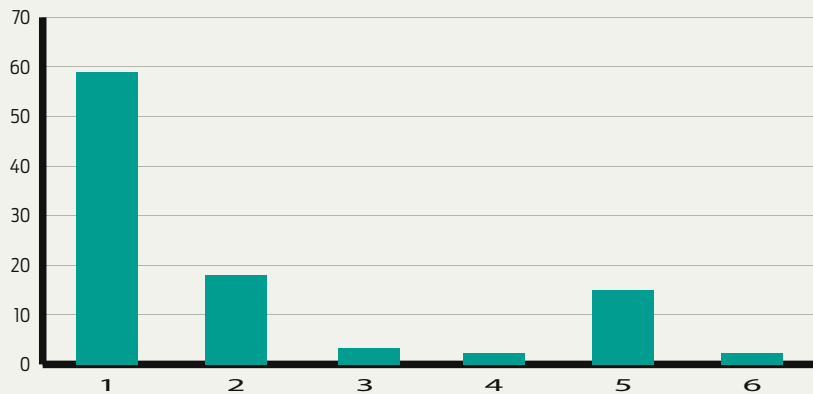
Veldig bra med video, for da får alle se hva som blir gjort.

studentenes evaluering oppfordret vi lærerne i 1. årsenhet til å komme med innspill.

Evalueringsskjemaet besto av fem spørsmål med fire svaralternativer. Under hvert spørsmål var det i tillegg satt av plass til kommentarer. På kull 08/09 var det 162 studenter, og skjemaet ble besvart av 133 studenter (82,1 prosent).

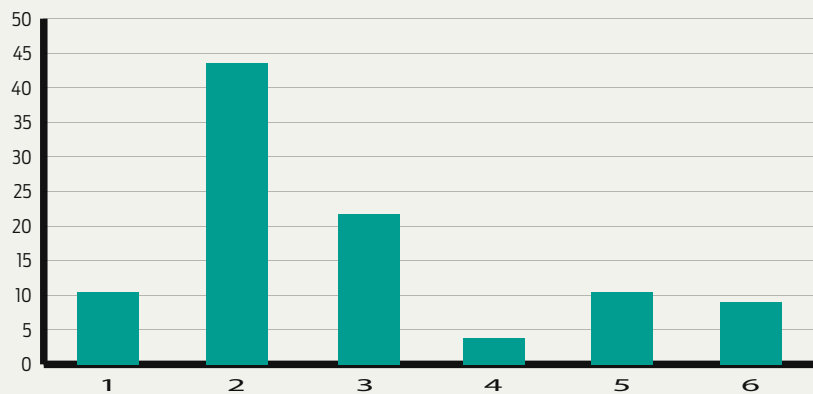

1. Hvor nyttig har det vært å kunne forberede seg til prosedyren ved å se video av prosedyren på It´s Learning?

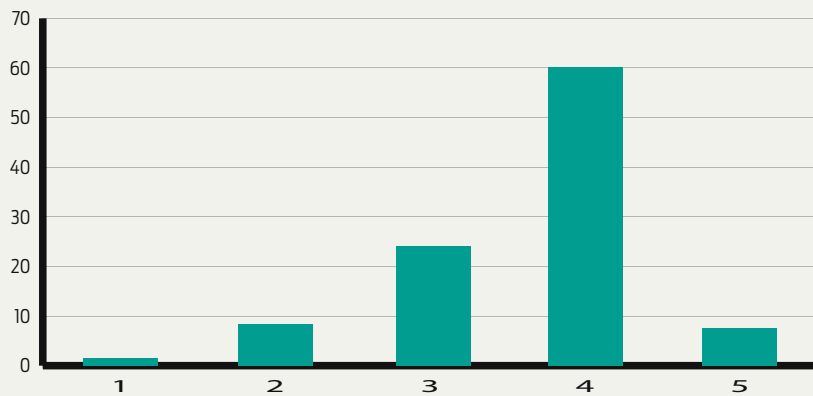
1. Svært nyttig (59,0 prosent), 2. Ganske nyttig (18,1 prosent), 3. Noe nyttig (3,3 prosent), 4. Lite nyttig (2,3 prosent), 5. Fikk ikke åpnet filen (15,0 prosent), 6. Ikke sett video (2,3 prosent).

2. Hvor nyttig har det vært å kunne forberede seg til prosedyren ved å se bilder av prosedyren?

1. Svært nyttig (10,5 prosent), 2. Ganske nyttig (43,6 prosent), 3. Noe nyttig (21,8 prosent), 4. Lite nyttig (3,8 prosent), 5. Fikk ikke åpnet filen (10,5 prosent), 6. Ikke sett bildene (9,0 prosent).

3. Tirsdag 25.11 ble video av prosedyren vist i klasserom som en del av introduksjonen til katetisering? Hvilket læringsutbytte hadde du av denne undervisningen?

1. Lite læringsutbytte (1,5 prosent), 2. Noe læringsutbytte (8,3 prosent), 3. Moderat læringsutbytte (24,1 prosent), 4. Stort læringsutbytte (60,2 prosent), 5. Ikke til stede (7,5 prosent).

Flere av studentene mente at det å kunne se ordentlig hvordan prosedyren skulle utføres gjorde øvelsen mye lettere: «Det er lettere å forstå helheten av prosedyren når man kan se hvordan det blir utført og ikke bare leser om det». 20 studenter (15 prosent) klarte ikke å åpne filen hjemme. Flere nærbilder og flere kommentarer underveis i videoen ble rapportert som forbedringsområder.

Denne oppsummering viser at studentene satte pris på bruk av bilder, men de ga det ikke like høy skår som bruk av video. Bilder av utstyret som brukes i prosedyren ble kommentert som positivt: «Greit fordi det gir bedre begrep om ulikt utstyr og det er ikke alltid like greit å vite hva ulikt utstyr er når man leser om det i en bok». En kommentar gikk ut på at det ikke er nødvendig med bilder siden det ligger bilder på PPS. 14 studenter (10,5 prosent) fikk heller ikke åpnet denne filen.

Over 60 prosent av studentene rapporterte stort læringsutbytte av å se video av prosedyren i klasserom og 24 prosent rapporterte moderat læringsutbytte. Kommentarer under dette spørsmålet var blant annet:

- › Veldig bra med video for da får alle se hva som blir gjort
- › Oversiktlig, presist, informativt
- › Synes det var bra, men må se den flere ganger
- › Video bør brukes mer i undervisningen
- › Veldig bra, da kunne man også stille spørsmål i forkant av øvelsesposten.

Passende tempo og muligheten til å stille spørsmål blir fremhevet som positivt når lærere demonstrerer prosedyrer. Demonstrasjon gjort av lærer på øvelsespost samme dag som den aktuelle prosedyren skal øves på, blir trukket frem som ønskelig av flere studenter. Kommentarene viser imidlertid at det oppleves forvirrende at lærerne ikke alltid underviser likt. 17 av de 36 kommentarene til dette spørsmålet går ut på at det er vanskelig å få med seg alt i et klasserom. Hvor mye man får med seg under prosedyredemonstrasjon kommer an på hvor man sitter i rommet.

Hele 118 studenter (88,8 prosent) rapporterte stort eller moderat læringsutbytte av opplegget for øvelsesposten den aktuelle uken. En stor del av kommentarene gikk her ut på at det var et godt opplegg, og at det hadde vært nyttig å se videoen etter selv å ha øvd på prosedyren. Det å kunne stille spørsmål til lærerne og kommentere videoen i plenum ble sett på som positivt. Noen ønsket imidlertid at videoen hadde blitt vist før en begynte å øve

Passende tempo og muligheten til å stille spørsmål blir fremhevet som positivt når lærere demonstrerer prosedyrer.

selv, andre kunne godt tenke seg å se videoen to ganger, både på begynnelsen og på slutten av prosedyretreningen. Studenter som ikke mente de hadde hatt særlig utbytte av øvelsesposten denne dagen oppga grunner som manglende utstyr, for liten tid til å trene selv og at det ble gitt ulik informasjon fra lærerne.

Konklusjon

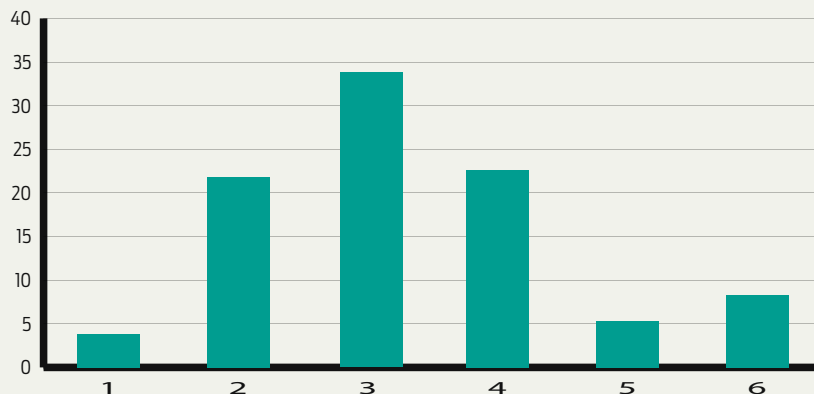
Det var ikke bare studentene som kunne tenke seg mer bruk av video. Lærerne på første året har også gitt uttrykk for at pilotprosjektet har vært nyttig. De ga spesielt tilbakemelding om at det var flott å kunne bruke våre to Smart Board på øvelsesposten på denne måten. Smart Board'en ble brukt aktivt ved at videoen ble satt på «pause» flere ganger og det ble mange nyttige diskusjoner og refleksjoner underveis.

Vår konklusjon er at det med fordel kan utvikles flere videoer til bruk i forbindelse med prosedyretrening. En viktig faktor i dette prosjektet var muligheten til å lage videoen på bakgrunn av prosedyren som ligger på PPS. Studentene fikk derfor se en prosedyrevideo produsert på bakgrunn av oppdatert forskning. Dette samsvarer også med NOKUTs krav om forskningsbasert undervisningsmaterieell (4). ■

LITTERATUR

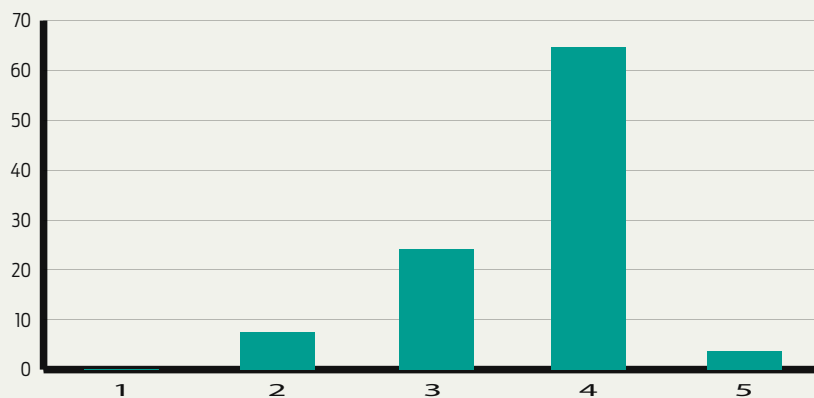
1. Praktiske Prosedyrer for Sykepleietjenesten (PPS); Tilgjengelig fra: <http://www.akr.no/pps/> [Nedlastet 27.juli 2009]
2. Medical Procedure Video (2005).Tilgjengelig fra: <http://video.healthhaven.com/Urinary.htm#item0> [Nedlastet 18.september.2008] Dalhousie University
3. Ortega R, NgL, Sekhar P, Song M. Female Urethral Catheterization; The New England Journal of Medicine 2008; 14. Tilgjengelig fra: <http://content.nejm.org/cgi/content/short/358/14/e15> [Nedlastet 18. september 2008]
4. Nokut (2009); Forskningsbasert undervisning Tilgjengelig fra: <http://www.nokut.no/sw612.asp> [Nedlastet 27.juli 2009]

4. Hvilket læringsutbytte har du hatt av å få prosedyrer demonstrert av lærer i klasserom?

1. Lite læringsutbytte (3,8 prosent) 2. Noe læringsutbytte (21,8 prosent) 3. Moderat læringsutbytte (33,8 prosent), 4. Stort læringsutbytte (22,6 prosent), 5. Ikke svart på baksiden av skjemaet (5,3 prosent), 6. Annet (8,3 prosent).

5. Hvor stort læringsutbytte har du hatt av prosedyretreningen på øvelsesposten denne uken hvor opplegget har vært; 1) trening på prosedyren? 2) video av prosedyre, refleksjon/spørsmål sammen med lærer ca. 30 min. ? 3) pause 15 min. ? 4) trening på prosedyren, 1,5t. ? 5) rydding/oppsummering?

1. Lite læringsutbytte (0,1 prosent), 2. Noe læringsutbytte (7,5 prosent) 3. Moderat læringsutbytte (24,1 prosent), 4. Stort læringsutbytte (64,7 prosent), 5. Ikke svart på baksiden av skjema (3,8 prosent).

